

Monumentnummer*: 523197

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82874/142

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Aalten Aalten Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Aalten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Aalten P 1274

Omschrijving**

Inleiding

HERENBOERDERIJ van het type T-boerderij met twee aangebouwde schuren. De boerderij draagt de naam 'Beestman' en is gelegen in het buitengebied van Aalten dat wordt aangeduid met de Haart. De boerderij dateert uit 1876. Oorspronkelijk was er een boerenbedrijf in gevestigd en werden koeien, varkens en paarden gehouden. Tegenwoordig wordt de boerderij gebruikt voor bewoning en worden de schuren gebruikt voor het stallen van caravans. Het gebouw is gesitueerd aan het einde van de Beestmanweg. Aan deze weg bevinden zich nog twee boerderijen: 'Beestmanshuisje' en 'Beestman Nieuwhuis'. Achter de boerderij Beestman bevindt zich 't Beestmanbos. Het gebied 'Haart' bestond in de tweede helft van de negentiende eeuw voor een deel uit gronden die in bezit waren van particuliere landgoedeigenaren of grootgrondbezitters. Gezien de namen van de boerderijen aan de Beestmanweg (zoals boven vermeld), de naam van de straat zelf en de benaming van het erachter gelegen bos is het niet ondenkbaar dat de gebouwen een gezamenlijke historie hebben en een belangrijke ensemblewaarde vertegenwoordigen.

De boerderij heeft een voorname uitstraling en een rijk uitgevoerde dubbele houten voordeur met in het bovenlicht een gietijzeren levensboom. Eén schuur heeft een gevelsteen met een moraliserende tekst: 'De tijd is kort - De dood is snel - Wacht u van zonden - Zoo doet gij wel'. Dergelijke gevelstenen zijn tegenwoordig zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

HERENBOERDERIJ opgetrokken op een T-vormig grondplan met twee aan-gebouwde schuren. Het voorhuis heeft twee bouwlagen onder een schilddak met op de uiteinden van de nok een schoorsteen. Het dak van het voorhuis is bedekt met de gesmoorde verbeterde Hollandse pan. De bakstenen gevels zijn in kruisverband gemetseld en hebben een gepleisterde plint. Aan bovenzijde worden de gevels afgesloten door een geprofileerde lijst. Het achterhuis heeft een vrij laag aangezet zadeldak dat met de nok loodrecht op de nok van het voorhuis staat. Het dak van het achterhuis is bedekt met de gesmoorde Hollandse pan en watert af via bakgoten op klosjes. Op het rechter dakschild bevinden zich twee schoorstenen. De achtergevel heeft een beschoten geveltop. Parallel aan het achterhuis zijn twee schuren aangebouwd. Beide zijn opgetrokken in baksteen en voorzien van een zadeldak dat wordt afgesloten door houten windveren. De eerste schuur heeft op het linker dakschild de gesmoorde Hollandse pan- en het rechter dakschild is bedekt met de rode oud Hollandse pan. De rechterschuur heeft op het linker dakschild deels rode en deels gesmoorde Hollandse pan. Het rechter dakschild is voorzien van muldenpannen. De VOORGEVEL van het voorhuis is vijf traveeën breed en heeft in iedere travee, met uitzondering van de middelste travee, op de begane grond een venster voorzien van een vierruits schuifraam met tweeruits bovenlicht en houten luiken. Alle ramen worden afgesloten met een rechte strek. De middelste travee bevat de ingangspartij bestaande uit een stenen stoep en een oorspronkelijke dubbele houten deur voorzien van een bovenlicht met gietijzeren levensboom. De deur heeft een decoratieve houten omlijsting die aan bovenzijde wordt afgesloten door een kroonlijst. Iedere travee heeft op de verdieping een door een rechte strek afgesloten, staand tweeruits schuifraam met tweeruits bovenlicht.

De LINKERZIJGEVEL van het voorhuis bezit op de begane grond twee vierruits schuiframen met tweeruits bovenlicht en houten luiken en op de verdieping twee tweeruits schuiframen met tweeruits bovenlichten. Alle ramen worden aan bovenzijde afgesloten door een rechte strek.

De linkerzijgevel van het achterhuis (gezien vanaf de voorgevel) heeft vijf traveeën met in het midden een deur met tweeruits bovenlicht. Rechts hiervan bevinden zich twee vierruits schuiframen met tweeruits bovenlicht en houten luiken. Links zitten twee tweeruits schuiframen voorzien van een tweeruits bovenlicht met erboven een tweeruits zolderraampje.

De ACHTERGEVEL heeft een centraal geplaatste, korfboogvormig afgesloten deeldeuropening waarin houten deeldeuren met een middeler, afgesloten door een korfboog met aanzet en sluitstenen. Aan weerszijden van de deeldeuropening bevindt zich een half cirkelvormig afgesloten stalraam met een vorktracering en een half cirkelvormig afgesloten staldeur. Links in de gevel bevindt zich een getoogd zesruits stalraam. De smeedijzeren ankers boven de deeldeuropening vermelden het bouwjaar 1876. Ter hoogte van de ankers zitten in de gevel twee ronde, vierruits ramen. De top is voorzien van een verticaal planken beschot.

Tegen de RECHTERZIJGEVEL van het achterhuis is een schuur aangebouwd.

De RECHTERZIJGEVEL van het voorhuis heeft een omvang van drie traveeën. In de eerste en tweede travee van links bevindt zich op de begane grond een vierruits schuifraam met tweeruits bovenlicht en houten luiken. De derde travee bevat een tweeruits kelderraam met erboven een tweeruits schuifraam met tweeruits bovenlicht en houten luiken. Op de verdieping heeft elke travee een tweeruits schuifraam met tweeruits bovenlicht. Alle ramen zijn voorzien van een rechte strek.

Het voorhuis bezit een bijzonder gaaf INTERIEUR. In het midden bevindt zich een gang met de kamers aan weerszijden. De 'mooie kamer' heeft een houten schouw en de ramen zijn voorzien van houten kozijnen, vensterbanken en binnen luiken. De interieurdeuren zijn oorspronkelijk en enkele kamers bezitten nog een houten plafond. De kelder en de opkamer zijn nog aanwezig.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Tegen de rechterzijgevel van het achterhuis is een SCHUUR aangebouwd waarin zich aan de voorzijde een VARKENSSTAL bevindt. Dit gedeelte is waarschijnlijk het laatst gebouwd. De schuur is opgetrokken op een rechthoekig grondplan onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan het achterhuis. Het dak wordt afgesloten door licht geprofileerde windveren. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband. De VOORGEVEL heeft op de begane grond vijf traveeën. De middelste travee bevat een houten deur met een tweeruits half cirkelvormig bovenlicht. De overige traveeën hebben elk een vierruits raam met een scharnierend drieruits bovenlicht (valraam). De middelste drie traveeën hebben op de verdieping een vierruits half cirkelvormig afgesloten raam. Alle gevelopeningen worden afgesloten door een rondboogvormige strek. De geveltop is met houten planken beschoten en voorzien van een gevelopteken. De ACHTERGEVEL heeft een symmetrische indeling met centraal een korfboogvormige deeldeel opening met aanzet- en sluitsteen en een dubbele houten deeldeel. Aan weerszijden bevinden zich twee rondbogige stalramen met een stalen tracering. In de top bevinden zich twee ronde ramen. De topgevel wordt door een rollaag afgescheiden van het onderste deel van de gevel, en heeft een houten beschot en is voorzien van een gevelopteken.

De LINKERZIJGEVEL en de RECHTERZIJGEVEL van de schuur worden aan het zicht ontnomen doordat de schuur zich tussen andere bouwdelen bevindt.

Het INTERIEUR is opgedeeld in een deel (aan de achterzijde) en een varkensstal aan de voorzijde.

De rechter SCHUUR grenst aan de rechter zijgevel van de eerste schuur. Deze schuur is eveneens opgetrokken op een rechthoekig grondplan onder een zadeldak. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband. De VOORGEVEL heeft centraal een korfboogvormig afgesloten deeldeel opening voorzien van een korfboog met aanzet- en sluitsteen en houten deeldeuren. Boven de deeldeel zit een gevelsteen met de tekst: "De tijd is kort - De dood is snel - Wacht u van zonden - Zoo doet gij wel. - J W B en B L - J A T en B te L - 1876". Aan weerszijden van de deur bevindt zich een vierruits venster met een scharnierend rondboogvormig drieruits bovenlicht met vorktracering en erboven een kleiner vierruits rondboogvormig venster met stalen tracering. De topgevel is door een tandlijst afgescheiden en met houten planken beschoten. Alle gevelopening worden afgesloten door een strek.

De RECHTER ZIJGEVEL van de stal heeft van links naar rechts een deur gevolgd door twee stalramen, een houten deur, een vierruits raam, een stalraam, een houten deur en een stalraam. De ACHTERGEVEL heeft centraal een korfboogvormig afgesloten deeldeuropening met aanzet- en sluitsteen. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een half cirkelvormig afgesloten stalraam en een lagere deeldeuropening onder een korfboogvormige strek met aanzet- en sluitsteen. In de gevel bevinden zich jaartalankers die samen het jaar 1876 vormen en twee ronde vierruits ramen. De geveltop is door een rollaag afgescheiden en met houten planken beschoten.

Waardering

HERENBOERDERIJ van het type T-boerderij met twee aangebouwde schuren uit 1876.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een herenboerderij van het type T-boerderij met twee aangebouwde schuren uit de tweede helft van de negentiende eeuw. De boerderij is in hoofdvorm en detaillering goed en gaaf bewaard gebleven en de in het interieur nog aanwezige oorspronkelijke onderdelen versterken de monumentale waarde.

- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een historisch gegroeid ensemble in het buitengebied van Aalten. De boerderij Beestman heeft samen met de boerderijen Beestmanshuisje en Beestman Nieuwhuis een gezamenlijke historie waardoor deze boerderijen samen een belangrijke ensemblewaarde vertegenwoordigen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming als boerderij die verbonden is met de economische en agrarische ontwikkeling van Aalten. En vanwege de nog in de gevel aanwezige gevelsteen met moraliserende tekst.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)